

1930 Január 14
Kedd

Amaster Robert
Dudapest
Dintor 2. Te. 8.

Are 5 lei

A. V. 19.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (v. Brasovul) 16
Telefon 9-77.

Éjjeli telefon (nyomás) 187.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ... 1150 Lei
Félévre ... 600 "
Negyedévre ... 320 "
Egy hónapra ... 110 "
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
iszikta szerint vétetnek fel.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Egy csendes jubileum margójára

A Népszövetség pár nappal ezelőtt ünnepelt meg csendben, minden feltűnés nélkül tíz éves jubileumát. Ez a csendesség talán annak is néma beismerése, hogy valami tulsok oka nincs a Népszövetségnek a maga ünneplésére. Azok a problémák, amelyek a békekötésekből háramlottak, legfőképpen a legyőzött népekre, ma is problémák, sőt talán ma még problematikusabbak és fájóbbak, mint a Népszövetség megalkulásának idején. Az épen most üléselő hágai konferencia eseményei bizonyítják legjobban, hogy a népek között még mindig nincs igazi harmónia, hiszen épen Románia egyik delegátusa ígerte be az egyik szomszédos állam megszállását, arra az esetre, ha nem teljesíti a hatalmak előírásait.

Az ünneplésre tehát tényleg semmiféle ok nem forog fenn, legteljebbszomorúságra. A Népszövetség eredetileg tényleg egy komoly s a népek közeledését szolgáló intézménynek indult, de mert a békeszerződések szellemét kizárólag hatalmi szempontokat ölelt fel, — a Népszövetségből sem lehetett más, mint egy hatalmi szerv, amely a hatalom arányában oszt igazságot a tentorgó igazságtalanságok eseteiben.

Ennek ellenére is azonban nem lehet és nem szabad lebecsülnünk a Népszövetség jelentőségét. A Népszövetség, mai formájában, ha nem is egyéb keretnél, mégis keret, mégis egy kész adminisztratív szerv, amelyet az idő és hatalmi viszonyok megváltozásával komoly és nemes tartalommal lehet és fognak is megtölteni. Már maga az a tény, hogy a Népszövetség tagjai, — legalább is ilvben — mint teljesen egyenlő felek jelennek meg az egyes ülészakonok: azt jelenti, hogy az a rideg hatalmi szempont, mely a háború előtt dominálta az államok vezetőinek gondolkodását, — vesztett erejéből és ridegségéből.

A fejlődés szempontjából ez még nem jelent sokat, de valamit mégis jelent. S ez a valami az, melynek magja körül a jövőndő lehetőségei kikristályosodnak. E kristályosodási folyamat minémisége természetesen nagyban függ attól is, hogy az európai államok belső politikai strukturája miként fog alakulni s általában: az egész európai demokrácia milyen fejlődést fog mutatni a legközelebbi évtizedben. A népszövetségi tagállamok belső politikai strukturájának a haladás és a szociális fejlődés irányában való eltulodása hozhatja csak meg a Népszövetség tartalmi értékének növekedését. Mert hiszen addig, amíg a Népszövetség zoldasztalánál az egymástól politikai felfogásban annyira különböző államok képviselői ülnek le, — addig az igazi harmónia és igazi megértés nem alakulhat ki. Addig nem lehet szó arról, hogy a Népszövetség megfeleljen eredeti hivatásának, amíg Európa — Macdonald szerint is — egyik legfájóbb kérdésére: a kisebbségi kérdés generálisan és radikálisan elintéztve nincs. A speciális kisebbségi kérdésen kívül azonban van még egy másik kisebbségi kérdés, nevezetesen a győző és legyőzött államok közötti különbségtevésekből fakadó fájó seb, amelynek gyógyulását csakis a háborús adósságok végleges likvidálásától, a legyőzött államok gazdasági helyzetének nemzetközi szanalásától lehet várni.

Ameddig ez nem történik meg, s amíg a Népszövetség nem váltja valóra

legfőbb célkitűzését: a szárazföldi leszerelés kiméletlen és mardéknélküli végrehajtását, addig nemcsak arra nincs joga, hogy jubiláljon, vagy ünnepeljen, hanem arra se, hogy komoly elismerést vindikáljon magának. Hinnünk kell, hogy mindezeknek a problémáknak a megoldása a következő tíz évben megvalósul s azokat a várakozásokat, amelyeket mindeztől kezdve hiába fűztünk a Népszövetséghez: a következő évtized be fogja váltani.

Épen ezért szerte a világon, politikai pártállásra való tekintet nélkül előlegezik a Népszövetségnek azt a bizalmat, amelyet az elmúlt évtizedben nem

érdemelt ki. Kétségtelen, hogy a Népszövetség sikere nagyban függ Európa és az egész világ demokráciájának kedvező kialakulásától s nekünk ebben a demokráciában bizunk és hinnünk kell. Hinnünk kell abban, hogy egy lépéssel tovább haladunk az Európai Egyesült Államok megvalósulásának történelmi fordulópontja felé, hiszen épen a Népszövetség statútumaiban van lefektetve a gondolat annak az eszmeáramlatnak, melynek ma már a francia és nacionalista Briand is egyik propagálója lett. Csak az Európai Egyesült Államok realizálása adhatja meg a Népszövetségnek igazi jelentőségét, mert ha ez a ma még utópiának tűnő

célkitűzés megvalósul: épen a Népszövetség szerve lesz az, mely iránt, kormányzati formát és alkotmányt adhat az Európai Egyesült Államoknak.

Tíz év az emberiség történetében nem jelent nagy időt, de a mai gyors fejlődési viszonyok között husz év már korszakot jelent, miért is a Népszövetség fennállásának huszadik évfordulójára joggal várhatjuk bizonyos utópiák megvalósulását. Lehet ez tulzott optimizmus, de ne feledjük el a nagy Anatóla France mondását, hogy minden megvalósult eszme valamikor utópia volt s hogy az utópiák azok, amelyek az emberiséget előbbre viszik.

Nem kell többé a legjelentéktelenebb dolgokért Bukarestbe utazni

A hadügy- külügy és igazságügyminisztériumon kívül valamennyi minisztérium képviselve lesz a tartományi igazgatóságokban

Dobrescu Aurél, Erdély tartományi igazgatója, nyilatkozik az Uj Keletnek a tartományi igazgatóság hatásköréről, a decentralizáció garanciájáról és erdélyi célkitűzéseiről

Bucuresti-Bukarest, jan. 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Dobrescu Aurél Erdély új tartományi igazgatója, az elmúlt napokban letette a hivatali esküt Maniu miniszterelnök előtt és rövidesen elfoglalja új hivatalát. Nagy és felelősségteljes az a feladat, amely dr. Dobrescu-ra az erdélyi közigazgatás rendbehozatala és irányítása terén hárul. Az Uj Kelet bukaresti munkatársa felkereste az új tartományi igazgatót, akit megkértünk, hogy fejtsse ki előtünk azt a szempontokat, amelyek őt az erdélyi tartományok irányításánál vezetni fogják.

Arra a kérdésünkre, mikor történik meg új hivatalába való inatallálása, elmondotta dr. Dobrescu, hogy két héten belül átveszi új hivatalát. Az inatallásnál jelen lesz Maniu miniszterelnök, Mirto belügyi alminiszter és a kormányban több más tagja.

— Meddig terjed a hatásköre mint tartományi igazgatónak, miniszter ur? — kérdeztük.

— Mint Erdély tartományi igazgatója, első feladatom természetesen az erdélyi megyék közigazgatásának irányítása lesz. Hasonlóképpen vezetője leszek az erdélyi rendőrségi és csendőrségi szervezeteknek és a törvényen felül bizonyos esetekben még arra is felhatalmazást ad, hogy a hadsereget igénybe vegyen.

A falvak és a városok felülvizsgálását várják a decentralizációtól

— A decentralizáció megvalósulásának garanciája az, hogy a tartományi igazga-

tóság mellett már az első napokban megkezdik működésüket a minisztériumok egyes osztályai. Megszűnik ez a helyzet, hogy a polgárok a legpróbb ügyek elintézéséért is Bukarestbe kénytelenek utazni. A hadügy-, külügy- és igazságügyminisztérium reszortjain kívül az összes minisztériumok képviselve lesznek a tartományi igazgatóságok mellett. Ezáltal a minisztériumok is felszabadulnak s vége lesz annak a szerencsétlen helyzetnek is, hogy az emberek apró ügyes bajos dolgaikkal napokig voltak kénytelenek a minisztériumokban ácsorogni. A kormány azt reméli, hogy decentralizáció révén a városok és falvak fejlődésének új érája nyílik meg. Tanulmányoztam különböző nyugati államok közigazgatási rendszerét és arra a konkluzióra jutottam, hogy az ország szabad fejlődését kizárólag a teljes decentralizáció biztosítja. A városok és falvak önálló fejlődése természetesen az általános jólétre is ki fog hatni. Az a centraliztikus rendszer, amelybe, mint utolsó szakaszálba kapaszkodtak a letűnt rezsimok, csak gyöngö politikai pártok eszköze lehetett. A liberális pártnak Bukarestből kellett kormányoznia, mert ha több szabadságot engedélyezett volna az egyes országoknak és községi testületeknek, ugy elvesztette volna hatalmát az ország fölött. A nemzeti parasztpárt reméli, hogy a községek támogatni fogják minden autonómiájuk mellett is.

A politikát ki keli zárni a községek vezetéséből

— A politikát ki kell zárni a közsé-

gek vezetéséből. Ennek lehetőségét megadja az új közigazgatási törvény, melynek alapján a községek szabadon választják maguknak az arra legmegfelelőbb előjárókat. A községeket eddig valóságilag kizsákmányolták, úgy hogy a községi alapokból mindente jutott, csak éppen községfejlesztési célokra nem. Az új törvény valósággal kényserit a fejlődésre a községeket.

— Az igazgatóság mellett működő helyi felelősségi bizottság orvosolni fogja a közigazgatási sérelmeket.

Mit várhatnak a kisebbségek?

— Mit várhatnak a kisebbségek a közigazgatási törvény alkalmazásától?

— Ugyanazt a prosperálást, mint a románjaku polgárok. A magam részéről remélem, hogy meg fogom nyerni a kisebbségi lakosság legteljesebb szimpátiáját. Felhasználom egyébként az alkalmat arra, hogy a kisebbségeket teljes barátságomról biztosítsam. A nemzeti parasztpárt törvényhozási munkájának gyümölcsötése csak most veszt tulajdonképpen kezdődött. Az új törvény életbeléptetésével egyidejűleg megindítjuk a harcot a korrupció ellen is. Én szeretném hinni, hogy néhány hónap múlva a tartományokban megelegettebbek lesznek az emberek.

— Bizvesen hagyom ott a miniszteri bársonyszéket — fejezte be nyilatkozatát dr. Dobrescu Aurél — és örömmel vállalom azt a feladatot, hogy a közigazgatási reformot Erdély tízenyolc vármegyéjében megvalósíthassam.

Hátszegi Ernő

Nyolc-nyolc millió dollárt jegyezték le az összehívó hatalmak a jóvátételi bank alaptőkéjére

Páris, január 13. A lapok hágai jelentései szerint Reynolds bankár, a jóvátételi pénztintézet szervező bizottságának elnöke hivatalosan közölte a hatalmak delegációjával, hogy az amerikai bankok magukra vállalták az Amerikára eső banktőke-hozzájárulás jegyzését. A jóvátételi bank száz milliós alaptőkéjéből nyolc millió dollárt jegy-

zett ezek szerint Amerika és a hágai konferencia hat összehívó hatalmának kormányai szintén elfogadták a nyolcnyolc milliós dolláros alaptőke-hozzájárulást s kötelezték magukat az összegnek rendelkezésre bocsátására. A hét hatalom együttes jegyzése 56 milliót tesz ki s a még hiányzó 44 millió dollár előteremtését a kisállamok s a bank-

nál még érdekelt más államok jegyzéseiből teremtik elő.

Hága, január 13. A Courant munkatársa előtt Tardieu annak a reményének adott kifejezést, hogy a hágai értekezletet szombatra befejezhetik, ha a nemzetközi jóvátételi pénztintézet ügyében nem fognak nehézségek felmerülni.

Dr. Arthur Hantke Erdélyben

Dr. Arthur Hantke a Keren Hajjeszód jezsuita direktóriumának ügyvezető igazgatója esztendőnkön néhány napi tartózkodásra Erdélybe érkezik, mely alkalommal meglátogatja Arad, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár és Brassó városokat. Dr. Hantke neve nem ismeretlen a cionista világban, már fiatal kora óta aktív részt vett a zsidóság reneszánsz mozgalmában. A németországi cionista szervezet fejlődésében, valamint a német zsidóságnak a Palesztina munkába való erőteljes bekapcsolásában dr. Hantkének nagy része van. Évekig előke volt a németországi cionista szervezetnek. Több ízben megválasztotta a cionista világtanácsot és a Világszervezet akcióbizottságát. A háború után tagja lett a világszervezet ekzekatívájának és két évig vezette a szervezeti departementet. Nagy szerepe volt a Keren Hajjeszód megalapításában és annak megszervezésében, a munkálcsoportok nagy részét ennek az intézménynek szentelte. Az utóbbi években, Berlinben közismert ügyvédi tevékenységét abbahagyva minden idejét a cionista és a Palesztina-munkának szentelte. 1927-ben, mikor Bernhard Feivel megvált a Keren Hajjeszód direktori állásától, dr. Arthur Hantke hívták meg erre a célra. Az ő vezetésével helyezte át a Keren Hajjeszód központját Londonból Jeruzsálembe. Dr. Hantke az idő óta a Keren Hajjeszód ügyeit intézi és most is ennek érdekében látogat el hozzánk, hogy a Jewish Agency vezetőségével és a nagyobb városok Keren Hajjeszód bizottságival személyesen érintkezze. Dr. Hantke itt-ott a meglátogatandó városokban nyilvános gyűléseken fog beszámolni a palesztinai helyzetről, a Keren Hajjeszód munkájáról és egyéb aktuális kérdésekről.

Szankciókat alkalmaznak az Unióval szomszédos területekkel beszivargó bevándorókkal szemben

Newyork, január 13. A legfelsőbb bíróság elvi döntést hozott azon kivándorlók ügyében, akik nem az amerikai kontinensra születtek az Egyesült Államokkal szomszédos államokban azzal a céllal települtek le, hogy az adandó alkalommal megismerik az Egyesült Államok területére való bejutást. A bíróság döntése szerint ezek a bevándorlók szintén beleszámítanak a bevándorlók kvótáiba a kontingensen kívüli be nem bocsáthatók.

Lázadás tört ki Uruguayban

Newyork, jan. 13. Az Associated Press montevideói jelentése szerint Uruguay Rivera tartományban a brazil határ mentén lázadás tört ki. A kormány csapatokat küldött a zenezők ellen és a lázadást területen szigorított intézkedéseket léptetett életbe.

Megválasztották Miss Romániát

Bucaresti Bukarest, január 13. Az „Unirea” palotájában tegnap délelőtt folyt le Miss Románia 1930 megválasztása a „Revista Lustrata Română” rendezésében. A nagyszámú versenyző közül Dona Kissaszoj, Dona Laborok leánya lett a győztes, aki a város ünneplésében résztvettek. Miss Románia e hó végén Párizsba megy, ahol részt vesz a Miss Európa-választáson.

Thomas újabb kísérletet tesz a munkanélküliség leküzdésére. Londonból jelentik: A Daily Herald jelentése szerint Thomas miniszter a munkanélküliség enyhítése érdekében megállapodást kötött Anglia öt vezető bankjával és az Angol Bankkal. A megállapodás értelmében a nevezett bankok olyan kötelezettségeket vállalnak magukra, amelyekből azt remélik, hogy az angol vezető iparágak újraszervezésére fognak vezetni, ami viszont a munkanélküliség jelentős csökkentését eredményezné. A hat bank együttesen nagy hitelt bocsát a gazdasági élet rendelkezésére és ezt a hitelt nemcsak a gazdasági élet kiegészítésére, hanem a gépek és a munkanélküliség modernizálására is föl fogják használni.

Krausz Simon megint bankár lesz. Budapestről jelentik: Krausz Simon akinek bukását az egész világsajtó élesen foglalkozott, általános meglepetésre ismét visszatért a pénzügyi életbe. A napokban ugyanis kérényt nyújtott be a tőzsdekamarához, hogy ismét elakarja foglalni helyét a budapesti tőzsdén, mint magánbankár. Illetékes körök eddig a kérvény fölött nem döntöttek, de hír szerint a döntés kedvező lesz.

A pápa fascistaellenes enciklikáját bocsátott ki

Róma, január 13. A pápa az összes püspökökhöz enciklikát intézett az ifjúság neveléséről. XI. Pius pápa kibocsátott enciklikája valóságos forradalmat jelent a pápai tradícióval szemben, miután a pápai enciklikát nem latinul, hanem olasz nyelven szövegezték meg és mindegyikhez azon nyelven mellékeltek fordítást, amely állam püspökéhez intézték. A pápai en-

ciklika tulajdonképpen a faszizmus ellen szól, amely valósággal lefoglalta az ifjúság lelki nevelését. XI. Pius pápa enciklikájában hangsúlyozza, hogy az ifjúságot jó kereszténynek kell nevelni, de szigorúan állást foglal a modern idők sporttalangásával szemben, amelyet degenerációs tünetnek tart.

Ismét intőzatos szélvihar pusztította végig Délangliát és Nyugatfranciaországot

Londonban kéményeket döntött le a vihar, Franciaország északi partvidékén halászbarkákat súlyszettelt el

London, január 13. Északanglia déli részén hatalmas vihar és eső pusztított végig. A szélsőségek elérte az óránkénti 160 kilométeres gyorsaságot. A szélvihar egész éjjel tartott, melynek következtében telefon- és táviró póznák dőltek le. A hatalmas vihar a déli kikötőkben súlyos károkat okozott. Több hajó megsérült. Londonban az éjszaka folya-

mán kémények dőltek össze, ami számos sebesülést okozott. A hajózás a La Manche csatornán 12 órán át szünetelt. Több hajó segélykérő jeleket adott le. A forgószél az éjszaka folyamán áterjedt Nyugatfranciaországra is. Az északi partvidéken több halászbárka a vihar következtében elsüllyedt.

A városok problémái

A nagyváradi „városok kongresszusának” gyakorlati tanulságai

Irta: Dr. Váradi Ödön

III. A városi üzemek sorsa

A városok kongresszusának szövegbe kerültek a városi üzemek is. Az új közigazgatási törvény ugyanis aktuálissá teszi azt, hogy mindegyik város tanácsa határozzon a feltehető, hogy az üzemek milyen módon önmaguk kezelnék. Az egyik mód az eddigi, vagyis a házi kezelés rendszere. Az eddigi példák-

ból kitűnik, hogy a házi kezelés megfelelő jövedelmet nem tud felmutatni, minthogy pedig a városok bevételeit fokozni kell, két mód jut eszébe a megoldásnak. Az egyik az, ha az illető városi üzem önálló részvénytársasággá alakul. E szerint egy tökecsoporthoz veszi át a részvény kisebb részét, de úgy, hogy miután a város ma-

rad a részvénytöbbség birtokában: az üzem vezetésére annak szellemére, annak közérdekű működésére állandóan befolyást tud gyakorolni. Az igazgatóság és felügyelőbizottságban képviselve van a városi tanács bizalmi embereivel, akik a többséget alkotják. Ily módon minden intézkedésben biztosítva van az, hogy a város érdekei megvédődjenek. A bevonuló töké biztositást nyújt az iránt, hogy az üzemek modernizálásához, fejlesztéséhez szükséges töké rendelkezésre áll, a város költségvetésében pedig az üzem jövedelme egy tételben nyer bevételezést, amennyiben a város kezében levő részvénytöbbség megfelelő és állandó jövedelmet biztosít. A részvénytársasággá alakulásnál a városnak módjában van, hogy az eddigi tisztviselőit továbbra is alkalmazza és a megfelelő munkaadók leépítésére nincs szükség. A részvénytársasági forma könnyebb, áttekinthetőbb, alkalmasabb a fejlődésre, a megfelelő kereskedelmi vezetésre. A bürokratikus, nehézkes adminisztrációt felváltja a praktikusabb, gyorsabb, modernebb kezelés. A másik mód: az egyes üzemek bérbéradása. Láthatjuk, hogy ezen üzemek bérbéradására minden városban bőségesen akad jelentkező és igen kedvező ajánlatok fekszenek az egyes városi tanácsok előtt. Hogy ha a bérlőre jelentkező vagyoniilag, erkölcsileg teljes garanciát tud nyújtani a városok szempontjából: az egyes üzemek bérbéradása tekinthető a legbiztosabb és legkedvezőbb megoldásnak.

Az ajánlatok nagy száma ugyanis lehetővé teszi, hogy a legkedvezőbb feltételek mellett történjenek az egyes üzemek bérbéradása. Minthogy az üzemek fejlesztésére igen sok milliót kitevő kiadásra, újabb befektetésre jár: a befektetés, a fejlesztés gondjától megszabadul a városi tanács, oly módon, hogy a bérbéadó tökecsoporthoz az üzleti érdekükben is az egyes üzemeket a legmodernebb gépekkel fogják ellátni, azt fejleszteni, gyarapítani. Hiszen a villamosműnek, a vízvezetéki üzemnek, a jeggyáraknak, esetleges városi téglagyáraknak mind az a célja, hogy minél több fogyasztóra, megrendelőre tegyenek szert. Hogy minél előbb a bérbéadás, mutatja az, hogy az egyes városokhoz beérkezett ajánlatokból kitűnik, hogy például a villamos-áram az esetben jóval kevesebbet kellene, viszont a jövedelem jóval több volna, úgy, hogy ily módon a bérbéadásokkal jól járnak a városi tanácsok. A sok-sok milliós kereskedelmi cégek, melyek bérbéadó gyanánt lépnek be, óriási külföldi tőkével rendelkeznek s minthogy csekély kamattal dolgoznak: módjuk van a nagyvárosi befektetéseket eszközölni. A köteendő bérlési szerződésekben az egyes városok teljesen biztosíthatják jogukat, kiköthetik az eddigi személyzet alkalmazását, maximálhatják a bérlők által szedhető díjakat, kiköthetik a különböző egyes tisztviselőknél, vagy városi szervezeteknél járó kedvezményeket, leszegéshetik, hogy az illető bérlők mily összegű befektetéseket tartoznak eszközölni, miképpen kötelesek a karbantartásról gondoskodni, szigorú garanciákat köthetnek ki a bérösszegek kifizetésére, biztosítására.

Kiköthetik azt is, hogy bizonyos fogyasztás elérése esetén az árak csökkenthetők, kiköthetik, hogy a bérlési megszűntekor az időközli befizetésekkel együtt tartoznak az üzemeket a város részére visszaosztani, úgy, hogy ily módon a városi polgárság nagyon jól jár, egyrészt azért, mert a nagyvárosi befektetéssel a városi vagyon állandóan fejlődik, másrészt pedig azért, mert a polgárság jóval olcsóbb árakon jut a fogyasztás tárgyához. Ezért az üzemek illető megoldási módok közül legalkalmasabbnak a bérbéadást tartom. Ily módon a városoknak módjában áll az is, hogy a bérösszeg fix összegű megállapítása folytán egy állandó és rendszeres, nem hullámzó bevételi tételt állapíthatnak be a költségvetésükbe. A város jogosult az üzemet a köteendő bérlési szerződés szerint megfelelő szakemberekkel ellenőriztetni, akik állandóan betekinthetnek az ügy vitelébe is és ily módon a város érdekeit állandóan megtudják óvni. A városi tanácsra az üzemek bérbéradása esetén eszupán a közigazgatási ügyvitel gondja nehezedik, amit jobban tud vinni akkor, ha az üzemeket kikapcsolja, illetve annak vezetését megfelelő bérlőkre bízta. A városi közigazgatás ily módon egyszerűbb és olcsóbb lesz.

PHILIPS
HANGSZÓRÓK

Hallgasson meg egy Philips hangszórót kereskedőjénél!

MAUR & CO

Kedd, 1930 január 14

Ferenc József

„KOMOL” párisi...
Vezérképvislet: Oran...
rancea 28. L., ahol pektust...

Ferenc József zsidó tábornokai

*

A napokban Brünnben meghalt Schwarcz Károly nyugalmazott zsidó tábornok, aki az osztrák-magyar hadseregben zsidó léteire elérte a legmagasabb katonai rangot. A prágai lakosok kimerítően méltatják az elhunyt tábornokot és kiemelik a zsidó vallásához való rendíthetetlen hűségét.

Ebből az alkalomból mi is feleleveníthetjük a tényt, hogy Ferenc József idejében a magyar zsidóság köréből számos magasállású tiszt került ki. annak jeléül, hogy az a liberálisizmus, amit Ferenc József korában Tisza Kálmán, Széll Kálmán és Tisza István hirdettek, nem volt álliberálisizmus. A szabadelvűség sok vonatkozásban nemcsak hirdették, de meg is valósították. Zöld Márton és Bauer Gyula generális még ma is zsidók. A nemrégiben elhunyt Vogel Simon és Schweizer Ede haláluk végéig megmaradtak jó zsidóknak.

Érdekes Schweizer Ede karrierje. A múlt század hetvenes éveiben kereskedelmi utazó volt és pesti cége a Balkánra küldte. Amikor hazajött, kitört a boszniai háború és a fiatal Schweizer, mint közkatona vonult be, de ügyessége, lelkiismeretessége és bátorsága következtében nemsokára őrmester lett és az okkupációban már ilyen minőségben vett részt.

Itt történt, hogy egy magyar költőnő hosszu ideig hősiiesen védett a hercegovinaiak ellen egy kisebb erődöt, de az ellenség szívóssága már arra készítette a magyar katonákat, hogy állásaikat adják fel, amikor Schweizer őrmester, aki balkáni utjáról jól ismerte ennek a vidéknek nyelvét és szokásait, saját élete kockáztatásával, helyrehozta az osztag és a csapatot közötti összeköttetést, a megerősített állások megvédelése érdekében. Ezt a bravuros hadiselekményét jelentették Ferenc József királynak, aki a hadjárat befejezése után nem feledkezett meg róla, hanem magához kérte. A fiatal altszázados tisztet teljesen jelentkezett és röviden elmondotta mi indította őt e hadított elkövetésére. A király ebből az előadásból is látta, hogy Schweizer kitünő taktikus és megkérdezte tőle, hajlandó-e megmaradni a hadseregben. A király megígérte Schweizernek, hogy a katédiskolában két év alatt bevégezheti tanulmányait és mint tiszt, léphet vissza a hadseregbe. Schweizer be is iratkozott a katédiskolába és gyors tempóban emelkedett a ranglétrán. A király, amikor Schweizert ezredesnévezte ki, egyúttal lovagi rangra is emelte. Schweizer később az esztergomi harminchatos gyalogezrednek parancsnoka lett. Később ezt az ezredet áthelyezték Bécsbe. Az osztrák fővárosban barátjai, felettesei és az udvari körök mindent elkövettek, hogy Schweizert rábírják vallása elhagyására, ő azonban a leghatározottabban visszautasított minden ilyen csábítást. Különösen kérges lett a helyzete akkor, amikor ezredének tulajdonosa, Mihály orosz nagyherceg 50 éves szolgálati jubileumát ünnepelte és most már a zsidó parancsnokot a leghatározottabban felszólították a keresztény vallás felvételére. Schweizer hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy inkább lemond rangjáról, de semmiesetre sem hajlandó állást változtatni. Végül a király szava döntött és elrendelte, hogy a cári udvarban a zsidó ezredes vezesse a tisztikülönötséget. A cár kénytelen volt őt magán audiencián fogadni és amikor megismerte, olyan szimpatikus lett neki a zsidó ezredes, hogy a Szent Anna

rend nagykeresztjével tüntette ki. Nemsokára ezután Schweizert Kassára helyezték át dandárparancsnoki minőségben. Budapesti szolgálati ideje alatt számos jótékony intézet élére került és a Chevra Kadisa is választmányi tagjai közé iktatta. A generálist még so-

kan ismerték a Dohány-utcai zsidó templomból, ahol minden szombaton délelőtt megjelent a muszáfnál és nagy megtiszteltetésnek vette, ha a Tora elé hívták.

Karl Schwarcz tábornok, aki Brünnben meghalt szintén ilyen jellemes ka-

tona és jellemes zsidó volt. Őt sem lehetett rábírní a zsidó vallás elhagyására és Brünnben minden komolyabb zsidó alakulatban szívesen résztvett. Ő azonban nem annyira a vallási, mint a zsidó kulturális mozgalmakat támogatta.

Az antifascista merénylettervek miatt szigorú rendszabályokat léptettek életbe a külügyminiszeri vonatok védelmére

Ma nyílik meg a népszövetség jubiláris ülészaka

A tanácsülés napirendje. Henderson csak aaban az esekben terleszfi a népszövetség elé az optánsperit, ha Hágában nem végeznek vele

Genf, január 13. A tiz éve fennálló Népszövetség jubiláris tanácsulése Zaleski Lengyel külügyminiszer elnökléte alatt holnap délben kezd meg az új ülészakot. Grandi olasz, Marinkovic jugoszláv és Zaleski lengyel külügyminiszterek már megérkeztek. Az éjszaka folyamán érkezik Henderson és reggel Briand a tanácsülés napirendjén szereplő fontosabb tárgyak: jelentés a népszövetségi mandátum alapján kormányzott gyarmati területekről, határozathozatal a február közepére össze-hívandó nemzetközi vámfegyverszüneti

konferencia felül és a felsősziléziai német kisebbségek néhány panasza. A Párisban és Brüsszelben felfedezett antifascista és anarkista merénylettervek következtében az összes vonalakon, ahol a külügyminiszterek vonatai futottak, szigorított biztonsági rendszabályokat léptettek életbe. A belga francia, svájci-francia és az olasz-svájci határon már napok óta szigorított határellenőrzés van.

Genf, jan. 13 Henderson angol külügyminiszer kijelentette, hogy a hágai tárgyalásoktól függ, hogy az optánsper a

népszövetségi tanácsülés napirendjén szerepelni fog-e. Ha a kérdést Hágában rendezik, a Népszövetség nem foglalkozik többé az optánsperrel, de ha a megegyezés nem sikerülne, ismertetni fogja a kérdés állását.

Henderson csak néhány napig marad Genfben, mert a tengerészeti leszerelési konferencia miatt el kell utaznia Londonba. Elutazása után az angol kormányt a tanácsban Dalton külügyi államtitkár fogja képviselni.

Véglegesen egyesültek a palesztinai zsidó munkáspártok

Ünnepélyes konferencián pecsételték meg Tel-Avivban a munkáspártok egyesülésének aktusát

Tel-Aviv, jan. 13. Az elmúlt napokban Palesztina minden részéből több ezer zsidó munkás gyűlt össze Tel-Avivban, hogy összejövetelükön az eddig külön működő zsidó munkáspártok egyesülésének aktusát megpecsételjék. Az összejövetelen részt vettek az Achdut Haawodah és a Hapoel Hazair delegátusai. A konferenciát január 5 én este ünnepélyes külsőségek között, a telavivi népotthonban nyitották meg. A két egyesült munkáspárt nevében a megnyitó beszédet Josef Sprinzak, a Hapoel-Hazair vezére, a jelenlegi cionista executive tagja és Ben Gurion, az Achdut Haawodah vezetője nyitották meg. A cionista executive nevében a konferenciát dr. Artur Ruppin üdvözölte s a megnyitó ülésen részt vettek Henrietta Szold, a cionista executive tagja, valamint M. Diesengoff, telavivi polgármester is.

A konferencia táviratilag dr. Weizmann, Bialik, Ussishkin, Ruthenberg, Keren Hajeszod, a második szociálista internacionálé zürichi irodája, az angol munkáspárt elnöksége, Leon Blum képviselő, a francia szociálista párt vezére, Wanderwede, az Amerikai Zsidó Nemzeti Munkásszövetség, a Hitachdut és a Poale Zion főirodája, a Chalucok világszervezete és számos más intézmény és személyiség üdvözölte.

Az egyesülési konferencia második ülése január 6-án zajlott le, amelyen az egyesült munkáspártok új elnevezést kaptak. Eszerint az egyesült palesztinai zsidó munkáspártok hivatali elnevezése: „Palesztinai Zsidó Munkáspárt” lesz. Az egyesülés tudomását a konferencia egyhangulag tudomásul vette. Ezután Ben Gurion és Sprinzak lefektették a párt

programatikus alapját, amellyel egyidejűleg az aktuális politikai kérdéseket is megtagyalták.

Rubaschow, Eduard Bernsteinnak, a nemzetközi szociálista mozgalom nagy teoretikusának nyolcvanadik születésnapja alkalmából emlékbeszédet tartott, mely után a konferencia elhatározta, hogy üdvözölő táviratot küld Bersteinnak. Este, az ünnepélyes megnyitás előtt, a két egyesült párt megtartotta utolsó önálló konferenciáját. A Hapoel Hazair szónoka: Josef Sprinzak, a szervezett eddigi vezetője, beszédében azt hangoztatta, hogy a hebroni és huldai események, valamint az augusztusi kilengések arra voltak jók, hogy a palesztinai munkások egységét

megteremtsek. Az események a két munkáspárt közötti differenciákat megszüntették. A jelenlegi egyesülési aktus — hangoztatta Sprinzak — egy új fejlődési foknak a kezdete, nem pedig egy fejzet lezárulása.

Ben Gurion beszédében arra mutatott rá, hogy pártja, az Achdut Haawodah egy olyan párttal egyesült most, amely hosszú időn keresztül védelmezte a munkásság érdekeit. E hosszú évek alatt ez a párt a zsidó munka harcát vívta és csodálatos igyekezettel teremtette meg a zsidó munkás-kulturát. Ez a párt volt az, amely Palesztinában az első munkás-folyóiratot alapította és az első dagániai kvucát teremtette meg.

Az egyetemet végzett banda-vezér interjút ad

és sajnálja, hogy nem gyilkolhatta meg a bolgár királyt

Athén, január 13. A napokban letartóztatták Janakiev hírhedt rablóvezért. A rablóvezér azzal a kéréssel fordult a fogház vezetőségéhez, hogy engedjenek hozzá egy újságíróhoz. Jankiev kérését teljesítették és mikor az újságíró cellájában megjelent, legnagyobb meglepetésére a következőket jelentette ki előtte a rablóvezér: Rövidesen nagy betörést akartam végrehajtani Bulgáriában és most közvetlenül akkor tartóztatok le, amikor meg akartam gyilkolni Boris

bulgár királyt. Jankiev nem közönséges gonosztevő. Egyetemet végzett ember, aki tökéletesen beszéli a görög, francia és angol nyelveket.

Hirdessen az Új Keletben

Hajfestés

„KOMOL” párisi hajfestőszer 18 természetes színárnyalatban létezik. Ezzel öntöző haját 15 perc alatt a legnagyobb biztonsággal az eredeti színére festheti vissza. Kérje a „Komol”-t az Ön fodrászánál. Vezérképvislet: Oradea, Str. Delavrancea 28. L., ahonnan díjtalan prospektust kaphat.

A hágai konferencia szombatira befejezi tanácskozásait

Az olasz kormány utasítást adott hágai

konferencia tárgyalásai szombatira már be is fejeződnek.

A konferencia legújabb eseményeiről a következő tudósítások számolnak be:

A németek is, a hatalmak is engedtek

Hága, január 13. A szankció ügyében Tardieu ma háromszor is tárgyalásra ült össze Curtius és Wirth német miniszterekkel. A megbeszéléseken ezuttal mindkét részről jogi szakértők is jelen voltak. A második megbeszélés a késő délutáni órákban volt s kézzel fogható eredményt ez sem hozott. Este fél tízkor folytatták a szankciók kérdésének megvitatását. Az újságírókat beavatott helyen úgy informálták, hogy öt különböző tervezetformulát vitattak meg, de megegyezni nem tudtak.

London, január 13. A Reuter távirati iroda hágai tudósítójának jelentése szerint Tardieu tegnapi tárgyalásai után a szankciók ügyéről kijelentette, hogy ebben a kérdésben megegyezés még nincsen, de a megbeszélések kedvező mederben haladnak előre.

A tudósító azt az információt kapta, hogy a német jóvátételi kérdésben pénzügyi tekintetben csaknem az összes problémákról megegyezéssel döntöttek. A mai ülésen megkezdik a második hágai értekezlet záró jegyzőkönyv-tervezetének előkészítését.

A német delegáció engedett álláspontjából a terminusok kérdésében és már nem ragaszkodik ahhoz, hogy a fizetések a hónap végén történjenek, hanem belement abba, hogy a terminusok a hatalmak kívánságaihoz képest a hónap közepére essenek. A hatalmak viszont más kérdésekben tanúsítottak engedékenységet.

A francia és német miniszteri értekezlet a jogi szakértők bevonásával tegnap este fél tízkor folytatta a szankciókra vonatkozó tervezetek megvitatását. Tardieu, másrészt Curtius és Wirth egy és egyegy órában tárgyaltak. A mai egész napot is kitölti a szankciók megvitatása egészen Tardieu este háromnegyed kilenkor bekövetkező párisi elutazásáig.

Bethlen még mindig intranzigens

Páris, január 13. A Havas távirati iroda jelenti Hágából, hogy a hatalmak szakértői tegnap fontos megbeszéléseket folytattak a magyar delegációval. A közös pénzügyi alap létesítése tekintetében körülbelül már meg is történt a megegyezés, míg a mult likvidálása és az 1943 utáni magyar jóvátételi kötelezettségek körül még mindig fennállnak a nehézségek.

A hágai Vaderland római tudósítójának közlése szerint az olasz kormány utasítást adott a hágai olasz delegációnak arra, hogy közvetítőként lépjen fel a magyar kérdésben. Az olaszok hír szerint felajánlanak az optánkérdés likvidálása érdekében.

A hatalmak szakértői tegnap egész napot a magyar kérdés bizalmas tárgyalásokon való előkészítésének szentelték. A szakértők délelőtt tizenegy órától két óráig a magyar szakértőkkel folytattak tárgyalást, majd a kisanant szakértőit kér-

azokat a pontokat, amelyeket a magyar delegáció nem tesz magáévá

Hági jelentés szerint ma délután három órákor a kisanant szakértői a magyar szakértőkkel tárgyalni fognak. Ezen az értekezleten a hatalmak szakértői nem vesznek részt.

Bulgariától.

Hága, január 13. A keleti jóvátételekkel foglalkozó bizottság tegnap a bolgár kérdés megvitatását plenáris ülésben folytatta. Még nem jött létre megegyezés s ezért az ülést ma is erről a problémáról folytatják.

Hági beavatott körökben úgy tudják, hogy

Bratianu Vintila polgárháborúval fenyegetődik

A liberális vezér a régenstanács előtt felolvasott memorandumában kijelentette, hogyha nem oszlatták fel a vojnikokat, ő is megszervezi terrorcsapatait

București-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától). Bratianu Vintila szombat délelőtt audiencián volt a régenstanács előtt. Hogy el ne szólja magát, a liberálisok vezére gépirásos memorandumot vitt magával, amelyet két teljes órában keresztül olvasott a régenstől. Ez alakalommal a régenst meghallgatták Bratianu Vintilát és nem szakították félbe, mint ahogy az az előző audienciáján történt. A liberálisok vezére különösen a nemzeti parasztpárti vojnik-szervezetek ellen tiltakozott, követelte a szervezetek feloszlását és azzal fenyegetőzött, hogy amennyiben ez a feloszlítás nem történik meg, úgy ő is megszervezi a maga terroristáit. Ebben az esetben pedig a polgárháború nehezen lesz elkerülhető. Bratianu Vintila kijelentése ki-nos impressziókat váltott ki a régen-

tanácsból. A „Curentul” szerint Bratianu Vintila egyáltalán nincs megelégedve az audiencia eredményével és épen ezért a Viitorulban hívja fel a régenstanácsot és különösen Sarateanu régenst arra, hogy foglaljanak állást a vojnikszervezetekkel szemben, melyek alkotmányellenesek és veszélyeztetik az ország belső békéjét.

A „Dimineata” nem veszi komolyan azt, hogy Bratianu Vintila polgárháborúval fenyegetődik. A lap mindenestre megállapítja, hogy a liberálisoknak úgy látszik konvenciálna, ha a községi és megyei választások alkalmával komoly konfliktusok történnek a választók között. Ily módon akarja a liberális párt a nemzeti kormány tehetetlenségét bizonyítani. Bratianu Vintila utasítást adott a liberális megyei pártszervezeteknek, hogy ne hátrál-

a bolgár kérdésben a megegyezés közvetlen küszöbön áll. Erre vall, hogy az egyezmény-szövegező bizottság már tegnap munkához fogott.

A román-bolgár megegyezést számszerű differenciák hátráltatják. Titulescu tíz milliót követel Bulgáriától s a bolgár delegáció csak három milliót ajánlott fel. A tárgyalásokat folytatják.

Genf, január 13. A tanácsülés megkezdése előtt a rendőrség egy fiatal svájci feltűnő viselkedésére lett figyelmes, akit épen ezért letartóztattak. A bihallgatás alkalmával a fiatal ember zavarosan viselkedett, azt vallotta, hogy a nála talált revolverrel a rákbetegség elleni küzdelemre akarta felhívni a népszövetség figyelmét. Az volt a szándéka, hogy behatol az ülésterembe és vaktöltéssel hívja magára a figyelmet. Azt hiszik, hogy őrlt.

Genf, január 13. A népszövetség 58-ik ülészakát Zalesky külügyminiszter megható szavakkal nyitotta meg. Beszédében Stresemann emléket méltatta és rámutatott azokra a szolgálatokra, melyeket Stresemann a világ-békének tett. Zalesky hangoztatta, hogy Stresemann szellemének érvényesülése az egyetlen mód arra, hogy a német-angyal viszonyai vélyesebbé váljon.

Zalesky szavaira Schubert, német külügyi államtitkár válaszolt, aki köszönetet mondott Zalesky szavaiért. Hangoztatta, hogy Németország nem fog letérni a Stresemann által kezdeményezett útról és továbbra is a világ-béke művén fog munkálkodni.

Egy volt kabaréigazgatót gyanúsítanak a bukaresti borzalmas rablógyilkosság elkövetésével

Egy taxifőrről vezette nyomra a hatóságokat

București-Bukarest, január 13. Schwartz Karolina tragikus körülmények között történt meggyilkolása ügyében a bukaresti rendőrség nagy erővel folytatja a nyomozást, amelynek vezetésével Borcea komiszár, a bűnügyi rendőrség egyik legtehetségesebb tisztjét bízták meg. Borcea komiszár Dudestiben, Bukaresten ebben a főleg zsidók által lakott városrészében folytatta a nyomozást. Több soffört hallgatott ki, akik a tragikus éjszakán Schwartz Herman lakásához közeledő helyeken állomásoztak. Az egyik előadta, hogy a gyilkosság éjszakáján négy gyanus kinézésű egyént szállított a nem messze fekvő Turcul (a Török ház) címzett korcsmába. Utközben az egyik utas megkérdezte a másiktól: — Mit csinált a kasszakulcsokkal?

A beszélgetést ezután suttogó hangon folytatták. A komiszár és a soffört elmentek a jelzett korcsmába, ahol a soffört Rosenzweig pincérben felismerte az egyik utast. A pincér elismerte, hogy a gyilkosság éjszakáján csakugyan volt az autóban másik három társával, akiket hajlandó megnevezni. Kijelentette, hogy az egyik épen a korcsmában tartózkodik. Keresésére indultak, mire kiderült, hogy az illető a rendőrkomiszár belépte után röviddel elhagyta a korcsmát.

Szombaton sikerült a pincér három

társát letartóztatni. Valamennyien egyhangúan azt vallották, hogy a végzetes éjszakán a Törökház címzett korcsmában mulattak a hajnali órákig. Ismernek az áldozatot, de nem tudták róla, hogy pénzzel rendelkezne. A pincérrel kívül két testvér van letartóztatásban. Herman és Áron Itzikovits. A negyedik letartóztatott „medveláb” csúfnéven ismerik a dudestii lebujókban. Herman Itzikovitsról megállapítást nyert, hogy valamikor kabaréigazgató volt, az utóbbi években azonban bizonytalan és gyanus üzletekkel tartotta fenn magát.

Minovits professzor szombat délután felboncolta az áldozatot. A boncolás során megállapítást nyert, hogy a gyilkosságot a helytel alaposan ismerős egyének követték el. Papadopol vizsgálóbíró, Rascanu ügyész és Borcea komiszár vezetik most a nyomozást ebben a titokzatos gyilkossági ügyben, amelynek egy nem érdektelen momentumáról rántották le ma délelőtt a leplet. Midőn a szerencsétlen végű aszszonyt a kórhontani intézetbe akarták szállítani, a koporsó körül forgóldott az ifjabbik Itzikovits is. Borcea rendőrkomiszár megkérte a körülállók, hogy segítsenek a koporsó felemelésénél. Itzikovits erre jelentkezett és levetette kabátját.

— Miért veti le kabátját? — kérdezte a komiszár Itzikovitstól.

— Mert a koporsó nehéz, — válaszolta ez.

A hatóságokat ez a momentum megerősíti a gyanuban, hogy Itzikovits is merete az áldozatot s hogy valószínűleg részese a gyilkosságnak.

Még eddig felderítetlen pontja a nyomozásnak az, hogy az áldozat lakásán tartott házkutatás alkalmával Schwartz Karolina férjének sárgabőrű lábszárvédőjét találták meg, amelyen vérfoltok voltak láthatók. Ugyancsak vérfoltokat fedeztek fel egy a Schwartz tulajdonát képező noteszben is.

Házasodj == és légy boldog

a gyönyörűen illusztrált Athenaeum-tűzetek legújabb száma, lei 34. — A korábbi füzetek: Ne koplalj, de légy karcsu! 62 lei. — Éljen így! 62 lei. — Vigyázz gyermekeidre! 62 lei. — Dáma és gavallér 62 lei. — Az én kutyám 62 lei. — Szeresd otthonodat! 62 lei. — Terítés-tálas 34 lei. — Szép ség-ifjuság 34 lei.

LEPAGE nál Kvár.

Hirdessen az „UJ KELET”-ben

A tem a b

A megroham a Polgári

Ciuj-Kolozsvá Kelet tudósítójá gazdasági rovatunk azokkal nyek folytán a kedelmi és Ipa Polgári Taká megrohamták. A Banca National bankok megtettéseket, a közmatlansági hang nek a hangula ma délelőtt a mesvári bankok nyek azonban állkenés nélkül téfizetéseket.

A bányáji be nek hullámai u a kolozsvári p azonban csak e tek, amelyekne kentek vissza

A rék tété

A Polgári T sága, amelyet tésések roham közleményt tet

Az utóbbi e megrült bet ket megroham lansága indok denképen aktiv vül jelentékeny delkezésünkre. nemcsak betét veteléseit tudju nem előrelátha sem éri veszt lításában azon lomra van szü seinket és hit

Borzalmas tü poestii Nor

Több millió le Bucuresti-Bu tii Noris petroleu borzalmas tüzés nomító gépházab olajciszterna irtó Azonnal alármit teljes létszámban órai megfeszített továbbterjedését leumvezetéseket, az egész városé klnai. A kár tób

Lady.
Rouge et noir mindig más

Ugyanaz a Rouge et Noir sohasem adja ugyanazt az illatot ha más-más emberek használják. Minder egyes esetben a bőr és a haj természetes illatával újabb és újabb összhangzatokba egyesül, amelyek hasonlók ugyan, de csak annyiban, amennyiben két egyéniség hasonlíthat, egymáshoz, anélkül, hogy egyenlő volna.

Eau de Cologne - Parfums - Poudre - Creme
Csakis eredeti csomagolásban

A temesvári Sváb Bank válságának hírére a betétesek ma több temesvári bankot rohantak meg

A megrohamozott bankok állták a betétesek ostromát. Kolozsváron is nyugtalanokdtak néhány bank betétesei
A Polgári Takarékpénztár és a Banca Naționala igazgatóinak megnyugtató felhívásai a bank hitelezőihöz

Cluj-Kolozsvár, január 13. Az Uj Kelet tudósítójától. Mai számunk közgazdasági rovatában részletesen foglalkozunk azokkal az eseményekkel, amelyek folytán a Temesvári Sváb Kereskedelmi és Iparbankok, valamint a Polgári Takarékpénztár betétesei megrohanták. Annak ellenére, hogy a Banca Nationala és a temesvári nagy bankok megtették a szükséges intézkedéseket, a közönség körében a bizalmatlansági hangulat tovább terjedt. Ennek a hangulatlak tudható be, hogy ma délelőtt a betétesek több nagy temesvári bankot megrohamozták, amelyek azonban állták az ostromot és zökkenés nélkül teljesítették a milliós kifizetéseket.

A hátsági betétesek pánik-hangulatának hullámai úgy látszik indokolatlanul a kolozsvári piacra is átcsaptak, ahol azonban csak egy-két intézetet érintettek, amelyeknek betétesei tömegesen mentek vissza betéteiket.

A Temesvári Polgári Takarékpénztár felhívása a betétesekhez.

A Polgári Takarékpénztár igazgatója, amelyet indokolatlanul ért a betétesek rohama egyébként az alábbi közleményt tette közzé:

Az utóbbi események hatása alatt megrémült betéteseink pénzintézetünkben megrohanták. Betéteseink nyugtalan-ága indokolatlan. Intézetünk mindenképen aktív, készpénz tőkénken kívüli jelentékeny tartalékok állnak rendelkezésünkre. Erős a hitünk, hogy nemcsak betéteseink és hitelezőink követeléseit tudjuk teljesen kielégíteni, hanem előreláthatólag a részvényeinket sem éri veszteség. Ügyeink lebonyolításában azonban türelemre és nyugalomra van szükség. Biztosítjuk betéteseinket és hitelezőinket, hogy mások

Borzalmas tüzvész pusztította el a ploestii Noris petroleumfinomítót

Több millió lejre rug a tűz okozta kár

Bucuresti-Bukarest, január 13. A ploestii Noris petroleumfinomítót az elmúlt éjszaka borzalmas tüzvész pusztította el. A tűz a finomító gépházában ütött ki, ahol a hatalmas olajciszterna irtózatos dörrenéssel felrobbant. Azonnal alármirozták a tűzoltóságot, amely teljes létszámban vonult ki a tüzvészhez. Több órai megfeszített munka után sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni és a petroleumvezetéseket, amelyeken keresztül a tűz az egész városra átterjedhetett volna, izolálni. A kár több millió lejt tesz ki.

róvására senki sem juthat előnyökhöz. A helybeli vezető-bankok és a Banca Nationala vezetésével a státusz átvizsgálása folyamatban van, amelynek meg-

történte után hitelezőinkkel közölni fogjuk további intézkedéseinket.
A Polgári Takarékpénztár Rt. igazgatósága.

Bukarest zsidósága bojkott alá vette a Nemzeti Színházat a sorozatos antiszemita botrányok miatt

A bukaresti zsidó hitközség bojkott határozatot hozott a Nemzeti Színház ellen. A C. aler ismételt kifütyülését okát, azzal próbálta a Robert de Flers

Bucuresti-Bukarest, január 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lehy Caler kisasszony kifütyülése körül keletkezett botrány egyre nagyobb méreteket ölt. Mint megírtuk az „Uj Kelet” legutóbbi számában, a bukaresti Nemzeti Színház színdíjának péntek esti előadását nem tartották meg, mert a bukaresti diákság egyrésze ismét tüntetésekkel fenyegetőzött, ha a Nemzeti Színház a zsidó művészt ismét felléptetni merészelné. A bukaresti sajtó — a reakciós lapokat kivéve természetesen — élesen megtámadta emiatt a bukaresti rendőrséget és a Nemzeti

Színház igazgatóságát. Az előbbi azért, mert nem képes a rendet garantálni, az utóbbit pedig, mert néhány jata ember pressziójának engedve, leváltotta a másorról Robert de Flersnek, a híres románbarát francia írónak egyik legnövösabb vigjátékát. A botrány azonban nem állott meg ezen a ponton. Előkelő külföldi lapok foglalkoztak a Caler kisasszony elleni tüntetéssel és esodálkozásuknak adtak kifejezést afelett, hogy ilyesmi Bukarestben megtörténhetett. A párisi „Comœdia” című lap, nem tudván megárteni a tüntetés igazi

okát, azzal próbálta a Robert de Flers díj-rajának előadásán történt botrányt megmagyarázni, hogy a bukaresti germanofilek rendezték ezt a demonstrációt a darab francia szerzője ellen.

Mint hogy a Nemzeti Színnáz igazgatósága a cikke ellenére nem volt hajlandó Robert de Flers vigjátékát másorra tűzni, a bukaresti zsidó hitközség elhatározta, hogy a Nemzeti Színház és a Studió előadásait bojkott alá helyezi. A határozat hatalmas feltűnést keltett a fővárosban.

Kolozsvár tanácsa komolyan hozzáállott az elviselhetetlen nyomor enyhítéséhez

Pénteken két népkonyha nyílik meg, amelyeket rövidesen három másik felállítás fog követni. A mozijegyeken kívül a színház és a báljegyeket is megfogják adóztatni és nagyszabású gyűjtőakció fog lefolytatni a nyomor leküzdésére alakult bizottság

Cluj-Kolozsvár, január 13. Már több ízben megemlékezett az „Uj Kelet” a kolozsvári városi tanács akciójáról, melyet dr. Chirila Viktor iniciatívájára indított be, a tél beálltával fokozódó nyomor enyhítésére.

Ennek az akciónak eredményeképpen — mint már jelentettük — a mozijegyegatók vállalták, hogy minden husz lejnél drágább jegyet 1 lejjel drágábban hoznak forgalomba és a szabadjegyeket 5 lejt fognak inkasszálni a fenti célra.

A városi tanács a nagyközönség minden rétegét be akarja vonni az akcióba. A mozik után a színházaknak is kötelezővé teszik majd a jegyeknek 1-2 lejjel való megadóztatására a szegényakció javára. Ezen kívül a bállendező bizottságok minden belépőjegy után 5 lejt fognak fizetni, vagyis a bálozó közönség személyenként 5 lejt önkéntes adóval járul hozzá a nyomor enyhítéséhez.

Nemcsak pénz, hanem természetbeni adományokat is fognak gyűjteni. Nemcsakára megindul egy nagyszabású fa-, ruha- és fehérnemű-akció.
Az akció bizottsága, melynek tagjai Dr.

Mihai Tivadar polgármester, Socol Aurel képviselő, Tuffli Richard alpolgármester, Gheorghe Poptea, Dr. Chirila Viktor, Chereșteanu tanár és még többen — utasították a városi tanácsot, hogy szerezzen belügyminiszteri engedélyt a gyűjtések lefolytatására. Az akció számára a városi tanács külön irodát állít fel a Városháza 25. számú szobájában s személyzetet bocsájt a bizottság rendelkezésére.

A városi tanács a bejött összegeket székonyhák felállítására és fenntartására fogja fordítani. Pénteken nyílnak meg ezek a konyhák, — egyelőre kettő — az egyik a Monostori uton, a másik a Renner börgyár közelében. Megalakulóban van még három, melyek helyétől szintén a külvárosok szegényebb negyedeit jelölik ki. A székonyhákban előállható forgalomzavar elkerülésére a mozgó konyha rendszert vezetik be, olyanformán, hogy az utcák kereszteződéseinél fogják két három utca szegény lakosságának az ételmezt kiosztani.

A segélyre szorulókat összeírását egy negyventagu hölgybizottság intézi, akik hársól-hárra fognak járni és megállapítják az arra szorulókat igényjogosultságát.

Pénzt csak a legkritikább esetben fognak kiosztani, például házbérré, tandijra, vagy amikor orvosra, vagy patikára van szükség. A ruhák és élelmiszerek kiosztásánál ennek a hölgybizottságnak a tagjai ellenőrző szerepet is végeznek, hogy mindenki, aki arra rászorul segílyhez juthasson. A bizottság továbbá elhatározta, hogy a bakott nőket mu kához segíti, hogy megmentse őket a dolgozó társadalom számára.

A városi tanács ez akciójában részt vesznek az összes jótékony négyletek és az összes egy házak papjai.

A városi tanács a lapok útján fordul a nagyközönséghez, hogy áldozatkészen sieszenek a városi tanács akciójának segítségére. Járuljanak kis adományaikkal, fölösleges ruha és fehérnemű készletekkel hozzá, hogy embertársaiknak emberhez méltó életlehetőséget teremtsenek meg.

A népkonyha számára adjanak a kereskedők oleosabb kenyeret, húst fát és fűszert, hogy így vegyenek részt a városban pusztító nyomor enyhítésén.

Keveset,
de értékese a háborus irodalomból

Renn : A háboru — — — — — 204
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — 123
Ktve 163

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

zés közvetlen az egyezmény-munkához fo.
számszerű díj-cu tiz milliót delegáció csak tárgyalásokat
és megkezdésu ájci feltűnő vi-épen ezért le-mával a fiatal-t valloita, hogy betegség elleni népszövetség fi-hogy behatol el hívja magára örült.
zövetség 58-ik niszter megható zedében Stre-mutatott azokra emann a világ-atta, hogy Stre-lése az egyetlen el viszony sui-
német külügyi zönetet mondott a, hogy Német-Stresemann által obra is a világ-
ódzik
zalaiják fel a
zeütközés elől ak a legkisebb s megyei párt-rint fogják el- ren milyen ál- liberális vezér- te ezt az utasi- ek tartottak. és Chirculescu, ilisták” csatla- állásponjtához nek megvannak megyei válasz- szlo választók jják kísérni. A atianu Vintillá- ja épen azt a esetleges össze- magát és azt ben figyelmez- veszedelemre.
sti bor-
nehéz, — vála- momentum meg- gy Itzikovits is- gy valószínű- ágnak.
n pontja a nyo- áldozat laká- alkalmával ének sárgabőr- meg, amelyen- ok. Ugyancsak egy a Schwartz- zben is.
j == és
ldog
Athenaeum-füzetek A korábbi füz- zarsu! 62 lei. — yáz gyermekekre! 62 lei. — As zeresd otthonodat! 34 lei. — Szép 4 lei.
GE nál Kvár.
KELET-ben

Közgazdaság

Miért lett fizetéseképtelen a Hermes Bank és miért jutott válságba a Sváb Bank és a Polgári Takarékpénztár?

A Banca Naționala és a temesvári bankok közös akciója a bánáság pénzügyi iránti bizalom helyreállítására

Timișoara-Temesvár, január 13. (Az Új Kelet tudósítójától). A Hermes Bank fizetéseképtelensége, majd röviddel azután a Sváb Kereskedelmi és Ipari Bank kifizetéseinek beszüntetése nemcsak a Bánáság gazdasági életét hozta a legkritikusabb helyzetbe, hanem az erdélyi pénzügyi életet is mind fokozottabb mértékben érinteti romboló hatásait. Eddig még csak a bánásági kereskedelmi és iparvállalatok és kisvállalkozások ezrei érezték meg a temesvári bankok összeomlásának súlyát, de ha a Nemzeti Bank és a pénzügyi kormányzat a legteljesebb mértékben nem sietett volna a krízis legsúlyosabb óráit élő pénzügyi felsegítésére, a temesvári események kihatása aligha szorított volna a bánási főváros területére.

azzal, hogy ezt az offenzívát aligha állja ki, mert kinlevőségei főképp a sváb földműveseknél fekszenek, akiket máról holnapra nem lehet fizetésre kényszeríteni. Két héten át a bank igazgatósági termben intőzatos erőfeszítéseket tettek a helyzet megmentésére. Karácsony előtt a bank megbízottja Bukarestben járt, hogy a Banca Națională-nál eszközöljön ki egy 30 millió lejes gyors hitelt. Ezt az akciót a szászok vezére, dr. Brantsh Rudolf is teljes erejével támogatta, de senki sem gondolhatott arra, hogy a szanálási mozgalom épp a Sváb vezetők nemtörődőségen fog megfelekedni. Nyílt titok, hogy ha a pénzügyi intézet mentési akciójában a sváb vezetők részt vettek volna, az intézet ma már tal lenne a krízisen.

A múlt hét csütörtökjén, amikor a Sváb Kereskedelmi Bank látta, hogy pénzügyi állapota teljesen kimerültek és a rákövetkező nap már kénytelen lesz a betétesek nem csökkenő ostromára a kifizetések beszüntetésével válságolni, az intézet igazgatósága újból a sváb népközösség vezetőihez fordult, felmutatva Brantsh újabb levelét, melyben a szász vezér a nemzeti és faji szolidaritásra való hivatkozással drámai szavakban kérte sváb fajtásvéréit a hatalmas nemzeti vagyoni létesítéseként szereplő bank megmentésére. Ezen az értekezleten a pénzügyi igazgatósága váltótokkjának 3 százalékkal alacsonyabb kamattal mellette való átadásával kért 20 millió lej sürgős hitelt a Sváb Bankgyűlésétől. A csütörtöki értekezlet azonban eredmény nélkül zárult. Emiatt szüntette be másnap, pénteken reggel kifizetéseit a Sváb Kereskedelmi és Ipari Bank.

Mi sem természetesebb annál, hogy ez az egymásután következő két fizetéseképtelenség a betétesek nyugtalanságát a rémületig fokozta és hogy akadály kellett pénzügyi intézetnek, mely hitelezői megújuló rohamának nem fog tudni flottul eleget tenni. Így történt, hogy a 30 éves multtal rendelkező, szolid és a temesvári pénzügyi osztálynak bizalmát élvező Polgári Takarékpénztár szombaton reggel 15 millió lej kifizetése után kétségbeesetten jelentette be, hogy készpénze kifogyott és további fizetési kötelezettségeinek pillanatnyilag nem tud eleget tenni.

Ilyen atmoszférában ültek össze vasárnap délelőtt a temesvári pénzügyi vezetők, hogy a helyzetet megvitassák és ha lehet, megtegyék elkésztett intézkedéseiket a krízis lecsökkentésére. Az értekezletől hivatalos jelentés nem adtak ki, annyi azonban bizonyos, hogy a bankközi értekezlet határozata szerint az ezután esetleg meghozandó bankoknak a Banca Naționala segítségével közös garanciára a legnagyobb mérvű hitelt fogják nyújtani.

Minden remény meg van tehát arra, hogy a bánási vezetők pénzügyi intézetek egyetemes felfutása a kedélyeket meg fogja nyugtatni és a pénzügyi rövidesen ismét visszanyeri normális helyzetét. (f. m.)

Ötmillió lejt meghaladó passzívummal kényszeregyezséget jelentett egy kolozsvári autókereskedelmi cég

Cluj-Kolozsvár, jan. 13. (Az Új Kelet tudósítójától.) Legutóbbi lapszámunkban megemlékeztünk a Joan N. Jilescu kolozsvári autókereskedő ellen beadott csőd-kérelmről. A cég, amely ellen most már második hitelezője kérte meg a csődöt, Constantin Rosin ügyvéd útján kényszeregyezséget eljárás megindítását kérte a törvényszéken, hogy a fenyegető csődöt, amely a cég benyújtott státusa szerint másképp is indokolatlan lett volna, elkerülje.

Jilescu kényszeregyezséget beadványában hivatkozik arra a dekonjunkturára, amely az autópiacon az elmúlt év folyamán bekövetkezett. A cég helyzetére rendkívül károsan hatott az az önhibáján kívüli bekövetkezett körülmény is, hogy a Dák Ferenc-utcai helyiségéből és garageából kénytelen volt kiköltözködni és a Honvéd-utca helyezni át üzletét és garageát, amely oly befektetéseket követelt, hogy a vállalat immobilitását már nem lehetett elkerülni.

Jilescu státusa szerint a passzívum 5 millió 370.019 lejre, az aktívum 5 millió 331.131 lejre rug, a cég tehát alig negyvenezer lejjel passzív. Hitelezőinek három év alatt fizetendő 50 százalékos kvótát ajánlott fel. Az ajánlat garanciájaként szolgál a cég 800 ezer lejes áruárúrára, egymillió lejt meghaladó kúrievösszegei, Calea Dorobantilor 3. szám alatt levő ingatlana, amelyet 1 millió 350 ezer lej jelzálogkölcsön terhel, valamint a rokonsága által nyújtandó 1 millió lej összegű kezesség.

A cég hitelezői sorában a jelzálogkölcsönrel biztosított követeléseket nem számíttva három kolozsvári hitelező szerepel együttesen 210 ezer lej követeléssel, míg a hitelezők majoritása a bukaresti szakmabeli vállalatok közül kerül ki.

Egy hét alatt közel egy milliárdal csökkent Csehszlovákia bankgyűlölgalma

Prágából jelentik: Mint jelentettük Csehszlovákia pénzügyi évének első hetében a feszült és fontos mérlesekben enyhült. A pénzügyi helyzetnek javulását az tette lehetővé, hogy a bankoknak a pénz hozzájáruló visszaáramlása következtében módjuk nyílt arra, hogy a nemzeti banknál vállalt kötelezettségeiket fokozatosan lepisztítsák. Így a nemzeti bank hitelállománya egy hét alatt 325 millióval 693 millióra csökkent, míg az elmúlt évben a nemzeti bank hitelállománya 68 millió koronányi visszafizetés után 418 millióra rugott. Különösen megkönnyebbült a bankok eszköztárára, amelyre a kihelyezett pénzek egyharmadát fizették vissza. Ezirányban a visszafizetések 234 millióra rugtak, aminek következtében a nemzeti bank hitelállománya ez a tétel 161 millióra csökkent. A nemzeti bank váltótárcájának keretében a visszafizetések 57 millióval haladtak meg az új váltóbonyvításokat, aminek következtében a nemzeti bank váltótárcája 468 millióra fejlődött vissza. A nemzeti bank girószámlája 489 millióval 1164 millióra emelkedett, amely összeg az elmúlt év megfelelő idejéhez viszonyítva, még mindig 368 millióval kisebb. A devizaforgalomban az importdevizák nagyobb keresletére való tekintettel negatív mérleg mutatkozik: a devizaállomány 27 millióval 2242 millióra csökkent és ezzel 252 millióval kisebb az elmúlt événél. A nemzeti bank aranytartaléka 3 millióval 1261 millióra emelkedett és így már 60 millióval nagyobb, mint az elmúlt év megfelelő idejében volt. Az államjegy-adósság törlesztésére január első hetében 11 milliót használtak fel és így ez az adósság 4113 millióra csökkent. A bankjegyforgalom január első hetének végén 964 millióval 7264 millióra fejlődött vissza és így 189 millióval kisebb, mint az elmúlt év megfelelő idejében volt.

A lengyel petroleum-tárgyalások

Varsóból jelentik: Egy idő óta tárgyalások folynak a lengyel petroleum-ipar körül. E tárgyalások célja számos kis finomított, amelyek üzemüket nem tudják folytatni, vagy amelyek mérsékelt üzemmel dolgoznak, hogy ezeket beszüntessék teljesen. Egyelőre nehézségek merültek föl abban a tekintetben, hogy miképpen finanszírozzák ezt a beszüntető eljárást. Azt hiszik, hogy ehhez a tranzakcióhoz évente 450.000 dollárra lesz szükség.

A Wiener bankház Prágában fizetéseképtelen lett. Prágából jelentik: Cseh közgazdasági körökben nagy szenzációt keltett, hogy a prágai Ignaz S. Wiener cég főnöke, Ottokar Pollak fizetéseképtelenségét jelentette. A cég aktívái 2,85 millió, passzívái 5,14 millió cseh koronát tesznek ki.

Vérfürdőt rendezett egy albán rablóbanda. A városból jelentik: Grevenai társaság szerint az albán határ mentén tegnap egy vérfürdő rendezett. A rablóbanda megátámadott hat, utasokkal teli autót. A harminak borzalmas vérfürdőt fejtettek ki. Az utasok közül kilenc embert lebeszárítottak és a bestialis vérfürdő után valamennyit kifosztották, majd a hegyek közé meekáltak. A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak kézrekerítésükre, eddig azonban semmi eredményt nem értek el.

Az Egyesült Államok 2000 mérőföldes rendőri rajonát állít fel a kanadai határon az egyre növekvő szeszcsempészet ellen. Newyorkból jelentik: Washingtonban olyan értelmű törvényjavaslatot terjesztettek a törvényhozó bizottság elé, hogy a rendkívül megnövekedett kanadai szeszcsempészet ellensúlyozására a 3000 mérőföldes kanadai határon, amelynek eddiglegesen minden pontján szabad volt az átkelés, ezután 600-ra redukálja a határátlépések pontját. Ugyanakkor a határon át rajonok mintegy kétezer mértőlányire terjedne. A kanadai kormányzatnak semmi kifogása nincsen a terv ellen.

Enyhe és gyors, biztos hatású hashajtó a Dr. Bayer-féle Purgen (Purgó)

A Poale Cedek estélye. A kolozsvári zsidó iparosgyűlés vasárnapi estélye rendkívül módon sikerült. Az építőmunkások nagyterme zsúfolásig megtelt és a gazdag és szegények minden számban részt vettek az estélyen. A sikerült rendezvény nyilván arra fogja osztoztatni a Poale Cedek vezetőségét, hogy a nemzeti érdekekben most is hasznos művelési eseményen részesül azokat, akik a Poale Cedek intencióit tiszták.

Spanyolország bankjegyállománynak csökkentésére készül. Madridból jelentik: A spanyolkormány mai minisztertanácsai ülésén az ország pénzügyi helyzetéről foglalkoztak. A minisztertanács elhatározta, hogy kifizetési szakértőket hív meg a velük konzultálni a bankjegy csökkentés kereszttiteltelére irányuló tervet, amelynek az lenne a célja, hogy a valuta értékemelését fokozza.

Az elsodori falu. Szabó Dezső híres regénye első kiadásban 3 kötet (960 oldal) 138 lej az Új Kelet könyvostályában.

Eljegyzés. Háász Ionakát Háász Szász tudorokos leányát Aradon, eljegyezte dr. Kleinmann Zoltán orvos.

Lupu Rebeka Vácz és Aba Hugó Targu Mures jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Egy állandó alkalmazottat nélkülözhet, hogyha levelezését, fordításait és minden másolmányait sokszorosítsa (bármilyen nyelven) dr. Mandel Fordító Irodájában. (Cluj Str. M. morandului 9) készítheti.

Német-, Olasz-, és Magyarország, valamint Ausztria között megszűnik a vízum. Budapestról jelentik: Folyó évi július hó elején Olaszország, Németország, Ausztria és Magyarország között megszűnik a vízumkövetés. Hát Románia mikor fogja elhatározni magát erre a lépésre?

Kolozsvár legnagyobb szenzációja: **A „Kékmadár” kabaré** 14-én, kedden este és 15-én, szerdán este 9 órakor a Magyar Színházban.

Hat embert megölt és tizenegyet súlyosan megsebesített újra a bánya-robbanás. Párisból jelentik: Basse Alpes departamentben Digne közelében egyik bányában robbanás történt. A katasztrófát két kijárat beomlott, hat bányász életét vesztette s tizenegyet eszméletlenül állapotban hoztak felszínre. A kórházba szállított súlyos sebesültek közül az esti órákig nyolcan még nem nyerték vissza eszméletüket.

Házkutatás a Párisban élő olasz anarchisták lakásán. Párisból jelentik: A hatóságok széleskörű nyomozást és házkutatást rendeltek el a francia területen élő olasz emigránsok ellen. A házkutatások során megállapították, hogy anarchista elzártnak egyesek fegyvereket rejtettek azzal a céllal, hogy adott pillanatban merényletet kövessenek el az olasz trónörökös esküvőjéről hazatérő belga királyi ellen. Számos letartóztatás történt.

ORIGINAL-COLONIAL-RUM
Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy átvettük a bukaresti dr. A. Urbanu-féle kémiai gyár technikai és kereskedelmi vezetését és abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. közönséget **ORIGINALIS COLONIAL-RUM** mal tudjuk ellátni, amit ez a gyár különleges koncesszió alapján valódi lével oakurned-moiassebből termel.
Bürger Albert Rt. Tárgu-Mures Marosvásárhely
Megjegyzés. Tekintettel arra, hogy ezen Originalis-Colonialis-Rum gyártására eszidőszent gyárunknak egyedül van koncessziója, kérjük a t. közönséget, hogy magát hangzatos nevű utánzatoktól megőriztesse ne hagyja, hanem kérje mindent az eredeti országot után nyert ORIGINAL-COLONIAL-RUM-ot, mely árban és minőségben minden versenyen felül áll. Rumon kívül gyártunk: aetherikus olajokat, gyümölcsösszörpöket, méregmentes festéket. Gyógyszerkémiai osztály üzembehelyezése folyamatban van. Prospektussal és árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Színház — Művészet

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Kedden, jan. 14-én este 9-kor: A Jushny vezetése alatt világot járó orosz „Kék madár” társulat vendégjátéka. Németül konferál Jushny. Bérletszűnet. Főemelt helyárak. Ssz. 175.

Szerdán, jan. 15-én este 9-kor: A Jushny vezetése alatt világot járó orosz „Kék madár” társulat vendégjátéka, más műsossal. Németül konferál Jushny. Bérletszűnet. Főemelt helyárak. Ssz. 176.

Csütörtökön, jan. 16-án este 8³/₄-kor: Tommy és Társa. Operett-újdonság, 6-odszor. Bérletszűnet. Ssz. 177.

Pénteken, jan. 17-én este 8³/₄-kor: Naftalin. A Magyar Színház farsangi komédiája. Heltai Jenő 3 felvonásos ragyogó énekes bohózata. Premierbérlet 25. szám. Betegh Béával, Tompa Bélával, Ihsz Aladarral. Ssz. 178.

Szombaton, jan. 18-án d. u. fel 3-kor: János vitéz. Ifjúsági előadás nagyon ocsó helyárakkal. Előadó tenár Dr. Császár Károly. Ssz. 179.

Szombaton, jan. 18-án este 10³/₄-kor: Éjjeli előadás mérsékelt helyárakkal, csak jelölték számára. Bérletszűnet. A Kajét. Újdonság 5-ösödör. Ssz. 180.

Vasárnap, jan. 19-én d. u. fel 3-kor: Akácfa- virág. Operett-előadás nagyon ocsó mozi-helyárakkal. Jegyek árai 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Ssz. 181.

Vasárnap, jan. 19-én este 9-kor: Három a tánc. Operett-repríz új betűmúlással és új szereposztással Lengyel Irén vendégjátékával. Napi bérlet 25. szám. B. Ssz. 182.

Hétfőn, jan. 20-án este 8³/₄-kor: Légy jó mindhalálig. Mőricz Zsigmond legújabb, a budapesti Nemzeti Színházban őriási sikert aratott darabja. Újdonság, először. Premierbérlet 26. szám. Ssz. 183.

Kedden, jan. 21-én este 8³/₄-kor: Légy jó mindhalálig. Újdonság, 2-ézer. Napi bérlet 25. szám. C. Ssz. 184.

Szerdán, jan. 22-én este 8³/₄-kor: Légy jó mindhalálig. Újdonság, 3-szor. Napi bérlet 26. szám. A. Ssz. 185.

Csütörtökön, jan. 23-án este 8³/₄-kor: Légy jó mindhalálig. Újdonság, 4-ézer. Napi bérlet 26. szám. B. Ssz. 186.

MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA

Kedden 3-kor és félhatkor: I. Chikagó. 10 felv. Főszereplő Várkonyi Mihály. II. Diátragédia. 8 felv. Helyárak 30, 20 és 10 lei.

Szerdán 3-kor és félhatkor: I. Chikagó. 10 felv. Főszereplő Várkonyi Mihály. II. Diátragédia. 8 felv. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Csütörtökön 3, 5, 7 órákor: Világszenzáció. Tempó Harold. A vígjátékok fejedelme. Romániában először. Helyárak 3-kor 30, 20, 10 lei. Helyárak 5-kor és 7-kor 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Pénteken 3, 5, 7 órákor: Világszenzáció. Tempó Harold. Romániában először. Helyárak 3-kor 30, 20, 10 lei. Helyárak 5 és 7-kor 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Szombaton 3, 7, 9 órákor: Tempó Harold. Romániában először. Helyárak 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Vasárnap 3 és 7-kor: Utoljára. Tempó Harold. A vígjátékok fejedelme. Helyárak 40, 30, 20 lei. Semmiféle kedvezményes vagy tiszteletjegy nem érvényes.

Vasárnap d. u. 11-ór: Matiné. 20, 15, 10 lejes helyárakkal. A század legnagyobb gonosz csóvája. Nagyszabású kalandorfilm 8 felvőrában. Főszereplő Luciano Albertini.

OLCSÓ FILMZSINHAZ MŰSORA

Kedd 5, 7, 9 órákor: A táncos diák. (Hölgyvalású). Főszereplők: Willy Frisch és Susy Vernon. Előjáték: Ufa Journal.

Szerda 5, 7, 9 órákor: A táncos diák. (Hölgyvalású).

OLCSÓ MOZGO

Kedd: A foglyos. Gyönyörű exotikus felvétel film melynek főszerepét Milton Silla és Dorothy Mackail alakítják.

URANIA-MOZGO

Kedd: A cárnő és a gárdahadnagy. Szalon-dráma. Főszereplők Petrovics Svetlavlav és Eszterházy Ágnes.

AZ OROSZ KÉKMADÁR KABARÉ Világszenzáció a magyar színházban.

Amerika és Európa minden nagy városának vörösbeütés ünnepe az amikor az orosz Kék-madár kabaré lép fel. Évek óta járja ez a társulat a Jushny vezetése mellett a nagy metropoliszokat s valóságilag elbűvöl mindenütt a közönséget. A legközelebb, legkifinomultabb kabaré művészet az amit nyújtanak s a ki a nyelvet nem érti annak is az első pillanatban érthető minden szavuk, minden mozdulatuk, táncuk, tréfájuk. A híres Jushny egyébként németül is konferál.

A Kék madár kabaré most 3 hétig vendégszerepelt Bukarestben s e 3 három hét alatt soha egyetlen egy üres hely nem maradt a nézőtérén.

Most fejezték be bukarestben a vendéglátókukat s utaznak Bécsbe. Ezt az alkalmat használta fel a magyar színház igazgatósága s rávette a társulat igazgatóját, hogy két napra szakítsa meg az útját itt Kolozsvárra. Természetes, hogy ez őriási anyagi áldozattal jár, mert még dollárokban is fantasztikus az az összeg, amit a Kék madár kabarének esténként fizetni kell. A helyárakat természetesen fel kellett emelni, de még így is a világban a legolcsóbban itt nálunk lehet megnézni a Kék madár kabarét.

A Kék madár kabaré ma este 9-kor lép fel először s holnap este 9-kor másodszor. Mind a két este más-más műsor keretében lépnek fel. Természetes a saját pászor díszleteivel, külön vegyönyökben érkeznek ma Kolozsvárra a Kék madár kabaré tagjai.

A hírek mintha még jegye se lenne a magyar színház pénztárához s biztosítva helyét a mai és holnapi estére.

TEMPÓ HAROLD!

Harold Lloyd legnagyobb leg-újabb alakítása

A legnagyobb filmszenzációt hirdeti a magyar színház mozi műsora. Azt a filmet, amelyről Amerikában megállapították, hogy ez a vígjátékok fejedelme.

Címe: Tempó Harold. A zseniális Harold Lloyd önmagát mulja felül a filmben. Öledek, mulatságos ragyogó.

A Tempó Harold a legfelségebb és legmulatságosabb mulatságot jelenti a közönségeknek.

A Tempó Harold Romániában legelőször itt Kolozsvárra látható.

A magyar színház mutatja be a Tempó Harold öt csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap vetítik.

Rádió műsor

idő: Középeurópai
Január 14 kedd

Budapest. 9.15 A honvédgyalogezred hangversenye. Szabady, Eilenberger, Mendelssohn, Leoncavallo, Bányai, Lehár, Dvorák műveiből. 9.30: Hírek, Ének, gordonka, zongora. 12.05 Hangverseny. Wagner: Lohengrin, Bach: Arioso, Popper: Polonaise, Brahms: Egyedüllet, Martini—Kreiser: Andantino.

A leggyönyörűbb ajándék!

Rendkívül kedvező áron!

A zsidó művészet remekei

Birnbaum Uriel:

Abel Pann:

Moses

Die bibelin Bildern

50 képből álló ciklus díszes vászonkötésben.

24 pasztlépké 30x37 nagyságú vászonkötésű albumban.

Ára 1350 lej helyett 700 lej

Ára 1890 lej helyett 4 havi rész-
fizetés 900 lej.

Kapható 3 havi részletfizetésre is, mely esetben átvételkor 300 lei (és portó), az egymásután következő 2 hónapban 200-200 lej fizetendő.

Részletfizetés esetén átvételkor 400 lej (és portó) az egymásután következő 3 hónapban 200 200 lej fizetendő.

Kapható az „UJ KELET” könyvosztályában

Diez: Éjjel, Puccini: Manon Lescaut—ária. Goens: Scherzo, Grieg: Utolsó tavasz. Eros, Weigerth: Oh mulnak az évek. Tarnay: Ösztoja. 12.25: Hírek. 1. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Novellák. 5.30: Mandits zsalonzenekar. Csajkovszkij: Diadalmas asszony, Weber: Oberon megnyitó, Moton: Májusi dalok—szvit, Világos reggel, A pillangó halála, Ábrándozás, Májuskirálynő megérkezése, Zeller: „A madarász” 6.50: Francia nyelvoktatás. 7.30: Tarka est. Dalok tréfák, egyfelvonásosok. 1. „Sakk-matt” tréfa 2: Dalok 3: „A motor”—bohózat. 4: „Kaszárnyáristrom”—vigjáték 5: Dalok, 6: Parsdon. tévedés.—bohózat. 7: Dalek. 8: „Masina”, —hangjáték. 9.30: Szánthó Jenő hegedűművész hangversenye. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Perti Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs, Gráz, 19.30: Massanet; Manon c. operája az állami Operaházból.

Berlin. 20.30: Venosnégyes. Bréslau. 16.30. Mozart Figaró lakodalm. Haydn: D-dur szimfonia. Beethoven: Két dal. Mozart: Intés. Webel: Abn Hasszán 19.10: Gramofon.

Frankfurt. 19.30: Verdi: Otthello című operája.

Hamburg. 20.10: Szonáta est 21.20: Bécsi zene.

Königsberg. 20: Hangverseny Berlioz, Csajkovszkij, Dvořák művei.

Köln. Königs wusterhausen. 20.20: Nagy zenekari hangv.

Lipcse. 20.50: Hegedűszonáták. Stuttgart. 19.30: Verdi: Otthello című operája.

Beigrád. 17.30: Népdalok harmonikán. 20. Az operagöyttes vokál oktetjének hangversenye. 22.10: Gramofon.

Zágráb. 20. Hangverseny Ljubljánából. Bern. 20. Szakszofonádok. 21.14: Magyar zenekar.

Prága Pozsony, Ostrava, Kassa. Brün. Filich: A visar c. Shakespeare után dramaturgizált zenés műve.

Varsó. Kattovicz. Krakko. Vlna. Poznan. 17.45: Népszerű hangverseny. Gede: Ossian nyitány. Rézsel: Faust. Sánson és Delila művekből. Beethoven: Adagio a IV szimfoniából. Korngold: Bevezető és szerenád „A hőemberből” Noskowski; Livia Quintilla részlet, Rugsuki és Pankiewicz dalok. 19.20: Opera Kattoviczből.

Daventry. 22. Kamarazene.

London. 19.40: Brahms hegedős szonátája.

Milánó. Torinó. 20.45 Operaközv.

Róma 21.02 Operaközv.

Nápoly. 21.02 Operaközv.

Zürich. 20 Bécsi est.

Stockholm 20.20 Olasz 22.10. Szórakoztató zene.

Szerda január 15.

Budapest. 9.15 Az Országos Tisztaszkizsinó szalonzenekarának hangversenye. 9.30 hírek 12.05 Egen Stepat orosz balalajka. Volga, Volga. Aludj gyermekem. Orosz románca. Boriszov: Az idő változik. Két gitár. Rimzky-Korszánov: Sötét erdő, Dubinulka: Volgdal. Szunyog. vig orosz dal. 12.25 hírek. Pontos időjelzés időjárásjelentés. 2.30 Hírek. 3.30 Morse tanfolyam. 4.10 Előadás: A korcsolyázás első nyomai hazánkban. 4.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5 Asszinygon-dok, felolvasás. 5.30 Margitay Margit magyar nótákat énekel Rigó Jancsi és cigányzeneka-

rának kíséretével. 6.30. Olasz nyelvoktatás. 7.05 Rádii amatőr pósta. 7.45 Az angol zenei nérel felolvasást Pap Viktor. 8.15 Nemzeti közti Rádii Unió „nemzeti est” szolgálatában angol ett. Utána Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. Közben pontos időjelzés időjárásjelentés hírek.

Bécs. 19.25 A modern írtt zeneszerzők művei Delius, Morgan Walton, Taylor Ronald Scott, Bridge, Griggs. 20.15 Shakepear II, Richard c. történeti szomorujátéka.

Berlin, Bréslau, Lipcse. 20. Angol nyelvoktatás. Frankfurt, Stuttgart. 20.30. Derús hangverseny. 20. Strouss Richard részletek a Simfonia Domesticából. 20.30 Jazz énnkes hangjáték.

Hamburg 20 Britt est. Köln. 20 Haydn angol és skot dalai. 20.45 Angol est. Utána a dortmunti hatnapos verseny közv.

Königsberg. 20 Angol est. 22.30 Tánczene.

Königswusterhausen. 20.30 régi operák részletei.

Bern 20 Angol est. Daventry. 21.30 Katonazene.

London. 22.35 Szimfónikus hangverseny Varsó, Kattovicz, Krakko. 20.5 Angol est.

Milánó, Torinó. 20.30. Zanella: Szula c. operája.

Prága. 10.05 Gramafon. 21. Népdalok. 22.30 Herszmann zongoraművész játéka.

Pozsony. 16.30. Operarészletek. 19.05 Semnáták. Beethoven, Nédal szonáta. Utána közv. Prágából.

Ostrava. Brün. Kassa. a prágai, pozsonyi, valamint egymás műsorát közv.

Zágráb. 20 Opera.

Stockholm. 20.30 Beethoven és Schubert dalok.

Apróhirdetések

ERTESEM A N. É. közönséget, hogy módomban van a husvéti zsir- és libabőr szükségletét az elképzelt legolcsóbb árban szállítani. Saját érdeke, hogy zsir- szükségletét már most fedezze. Viszont-eladónak és vendéglősöknek nagy érdekvélemény. Friedmann Sámuel Oradea, Cuza Voda 6. szám.

26-30 éves volt talmodista, jobb vallásos családból, benőtülés céljából kerestetik. „Schiduch” jelgére a kiadóba. 2778

33 EVES kereskedő elvenne egy 25-28 éves izr. vallású nőt, akinek megfelelő hozománya van. Esetleg benőtülne. Lehet özvegy vagy elvált is. Ajánlatokat „Kereskedő” jelgére a kiadóba. 2779

KERESÉK azonnali be- lépésre egy fiatal, ügyes ékszerfogláló se- gedét. Fülöp ékszer- készítő Sibiu, Rose- nanger 5. 2781

ABLAKA, ajtóra szerel- hető légelzáró vatta- zsinórral sok tűz- meg- takarít. Boskovice Reg. Maria 15.

GYORSIRÁST, jó mű- szerrel, olcsón tanítok Strada Gen. Berthel- [Eötvös utca] 25.

KEZDŐ tisztviselő- kevés gép- és gyors- tudással, állást keres- Cimeket a kiadóba ké- rek „Szombat meg- tartással” jelgére.

ELEGANSAN butor- zott különbejáratú szoba, fürdőszoba has- nálattal, a belvárosban kiadó. Cim a kiadó- ban.

Szönyeg- szöveshez

legjobb, legszebb perzsa fonalak, felvétel fonalak, szönyegminták legjobban beszer- hetők:

„SULTANA” szönyegszövetzem fonalosztályánál, Targu-Mures, Piata Regele Ferdi nand 7. [Főter] Szét- küldés utánvétel.

Olcsó Wallace:

Zöld ijjász 204 helyett 60
Vörös kor 136 „ 60
Smaragd 136 „ 60
Két lakat 136 „ 60
Kisértek 136 „ 60
Titokzatos mester .. 136 „ 60
Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

XIII évfolya
1930 J
S
5690 é

Az Uj Kelet és bánati
Cikkeink utó-
törzr megje-
Köszöneteket ne-
megörzésükre

Bo

A bukaresti zsi-
bojkottálni fogja
adásait. Önerzetes
tus ez, amelyet es-
miért épen bojk-
zsidóságnak nem
lelmezni Leny-Ce-
al szemben és a
isztériumi intézk-
zetlenül áll a buk-
kott nem támadás
pán, a passzivitás
azonban nem fog-
rányt, amely a fő
studiójában történt
hiti azokat a sz-
amelyek között
szereplését megak-
Mi történt tula-
barát francia író
letére diszoldadás
Nemzeti Színház.
ket a francia nag-
resti francia koló-
élén, a fővárosi
Színház igazgatós-
a darab női főszé-
kéri Leny C-ler k-
Maria színház tá-
minden szépsége
hely számára a
sorában, Csajer k-
örömmel vállalja
kifütyülik. Búzbo-
ben. A franczia
hagyja el a szin-
hallgatják, de azo-
zik őket. Másnap
hogy nem térnek
Színház szinpadán
rendőrprefektus k-
garantálni a reng-
a Nemzeti Szinh-
szólvá
műsor-
t ap-
a Ne-
rad,
tárol. A nyugat-
kérdézik: Hát ez
Minden hiába.
detőlábláján tová-
sokat jelentés és
che, Szűnet.

Azt mondják, h-
féltékenységből a
művésznője rende-
asszony ellen. Ez
nem érdekel benn-
tény érdekel, ho-
terrorja előtt meg-
Nemzeti Színház
rendőrs és a m-
fiatalember előtt
az egész romániai
előttük a Közren-
meakedett nekik
ber szemét dörzö-
es lehetséges vo-
Gyula ultrademó-
szabadság s a tö-
alatt.

Méltóztassanak
Zsidó Parlamenti
tiszemita igaztaso-
vukat a parlame-
ügyminiszter a k-
lazolta, hogy es-
jeztését a korm-
meg mindaddig,
összettközésbe ne-
tuk el, nem ako-
forgatást és már
tak, hogy vanna